Slovenska filharmonija

Sezona 26|27

Virtuozno

5. in 6. november 2026

Cankarjev dom Gallusova dvorana

FKK 2 Filharmonični klasični koncerti

FKK 2 Filharmonični klasični koncerti

5. in 6. 11. 2026 ob 19.30
Cankarjev dom Gallusova dvorana

Virtuozno

Orkester Slovenske filharmonije

Marie-Ange Nguci *dirigentka in pianistka*

Miran Kolbl *koncertni mojster*

ARS

Koncert snema in neposredno prenaša program Ars – 3. program Radia Slovenija.

Sergej Prokofjev (1891–1953)

Simfonija št. 1 v D-duru, op. 25, »Klasična«

Allegro
Larghetto
Gavotta: Non troppo allegro
Finale: Molto vivace

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Koncert za klavir in orkester št. 21 v C-duru, KV 467

Allegro maestoso
Andante
Allegro vivace assai

Dmitrij Šostakovič (1906–1975)

Simfonija št. 9 v Es-duru, op. 70

Allegro
Moderato
Presto
Largo
Allegretto – Allegro

Po sporu s svojim delodajalcem, salzburškim knezoškofom Colloredom, je **Wolfgang Amadeus Mozart** srečo skušal iskati na cesarskem Dunaju. Toda tam se ni toliko uveljavil kot skladatelj oper ali simfonij, temveč predvsem kot pianist na lastnih abonmajskih koncertih, kjer je petičnemu občinstvu predstavljal svoje klavirske koncerte. Teh je v dunajskem času napisal kar sedemnajst, pri čemer lahko iz dinamike njihovega nastajanja odčitamo tudi skladateljevo priljubljenost: leta 1782 in nato tudi 1783 je napisal po tri koncerte, leta 1784 kar šest, nato v letih 1785 in 1786 spet po tri, v nadaljevanju pa sta v letih 1788 in 1791 nastala samo še dva koncerta.

Februarja 1785, ko je oče Leopold obiskal sina Wolfganga na Dunaju, da bi preveril, kako poteka njegova kariera, je bila Mozartova slava na vrhuncu, kar je zaskrbljenemu očetu potrdil tudi Joseph Haydn, ki mu je zaupal: »Pri Bogu in kot iskren človek vam povem, da je vaš sin največji skladatelj, kar jih poznam osebno in po imenu.« Le nekaj tednov po tem obisku je Mozart napisal ***Klavirski koncert v C-duru, KV 467***. Zanimivo je, da je ta po osrednjem izrazu v popolnem nasprotju z mesec dni prej nastalim *Klavirskim koncertom v d-molu, KV 466*. Če je bil prvi Mozartov koncert v molovski tonaliteti, ki je prinašala s seboj liričnost, melanholijo in nostalgijo, potem je bil novi koncert svetlo obsijan, napolnjen s slovesnim tonom, ki ga potrjujejo pogosti fanfarni zvoki trobent in pavk. Prav vzpostavljanje

takšnih močnih izraznih kontrastov je najbrž zadovoljilo skladateljevo potrebo po močnejšem simfoničnem izrazu, kar potrjuje muzikolog Alfred Einstein z mislijo, da so bili Mozartovi koncerti v tem obdobju »izrazito simfonični, zato skladatelj ni imel potrebe, da bi ponovno pisal simfonije, dokler ni zaključil s ciklusom koncertov« – in res med letoma 1783 in 1786 Mozart ni napisal nobene simfonije.

Prvi stavek *Klavirskega koncerta v C-duru* se pričenja s koračniško melodijo v godalih. Ta odpira oder za številne ideje, ki se zdijo, kot bi bile prevzete iz kakšne *opere buffo*. V orkestrskem uvodu imajo pomembno vlogo pihala, ki poleg fanfar prinašajo tudi svetle melodične pripombe. Šele ko se tretjič ponovi koračniška tema, nastopi klavir, a pri tem nase opozarja zelo previdno, celo zadržano. Šele kasneje zbere več poguma in se požene v višje registre, kjer zaigra trilček nad koračniško temo, kar lahko razumemo kot končno osvoboditev in pričetek lastne poti. Most, v katerem je mogoče prepoznati obrise osrednjega motiva iz skladateljeve *Štiridesete simfonije*, vodi do sončne druge teme. V nadaljevanju Mozart sledi klasični sonatni formi, ki pa jo napolnjuje z vedro energijo. Drugi stavek je po zaslugi filma švedskega režiserja Boja Widerberga dobil nadimek *Elvira Madigan*, njegova očarljivost pa je povezana s krhkim razpoloženjem, ki izhaja iz prefinjene spremljave, v kateri Mozart kombinira neprekinjen pulz triol s pizzicati v basu, nad to mehko osnovo pa se razvija

melodija z značilnimi širokimi skoki. Obliko lahko razumemo kot poseben tip svobodnih variacij, v katerih orkester glavno temo predstavi trikrat, klavirju pa ostaja vloga stalnega »pevca«, ki predstavi tudi kontrastno temo. Finale je tipični ekstrovertirani rondo, ki ga napolnjujejo pianistične akrobacije, medtem ko orkester z veseljem podpira takšno razigrano igro.

V mladih letih je **Sergej Prokofjev** veljal za predrznega in arogantnega mladeniča, ki je užival v kršenju pravil. Tako je eksperimentiral s svojim osebnim glasbenim slogom, ki je bil disonanten, »začinjen« z nenavadnim fraziranjem ter posejan s spremenljivimi taktovskimi načini in melodičnimi okruški. Toda takšen odnos ni bil posledica nevednosti – Prokofjev je bil vendarle zelo dobro seznanjen s klasičnimi formalnimi zahtevami. Prav takšna razprtost med igrivo zavračanje in obrtniško obvladovanje mu je omogočala, da je ostajal razpet med tradicijo in inovacijo.

Simfonija št. 1 v D-duru, op. 25, »Klasična«
Sergeja Prokofjeva je sicer nastala v izrazito prelomnem času – v Evropi je divjala prva svetovna vojna, v Rusiji pa se je pripravljala revolucija. Za skladatelja, ki je bil precej antipolitičen, družbeni prevrati, ki so se začeli februarja 1917, niso predstavljali večjega problema. Še aprila si je želel predvsem, da bi našel »kako mesto v zeleni naravi, kjer bi lahko tako delal, kot se tudi sprehajal«. Zatočišče je

v resnici našel na kmetiji malo izven Sankt Peterburga, ki je bila pravi otok spokojnosti sredi prevratniških dni, in tam napisal svojo najbolj s soncem obsijano simfonijo. V tipični predrzni maniri si je zaželel, da bi delo zvenelo tako, kot bi ga napisal Mozart ali Haydn, a s pomembno pripombo: če bi živel na začetku 20. stoletja. V dnevnik je skladatelj zapisal: »Ko bodo naši klasicizmu zavezani glasbeniki in profesorji slišali mojo simfonijo, bodo zagotovo kričali v znak protesta proti temu novemu primeru nesramnosti Prokofjeva: ‚Poglejte, kako ne dovoli niti Mozartu mirno ležati v grobu, ampak ga zbada s svojimi umazanimi rokami in maže čisto klasiko z grozljivimi prokofjevskimi disonancami.'«

Prokofjev v svojem simfoničnem prvencu zares uporablja znane klasicistične forme in formule, vendar jih mestoma napolnjuje s precej sodobnejšo vsebino. Celotna simfonija je izrazito lapidarna, noben ton ni odvečen. Prvi stavek se pričenja z dvema taktoma uvoda, v resnici z značilno »mannheimsko raketo«, torej hitro vzdigajočo se pasažo, ki je bila prepoznavni znak naprednih skladateljev mannheimske klasicistične šole, nato pa sledi predstavitev dveh kontrastnih tem. Cel takt tišine, ki loči ekspozicijo od navihane izpeljave, gre spet razumeti kot poklon mannheimskim skladateljem, nato pa se začenja repriza, sprva sicer še v »napačni« tonaliteti, potem pa glasbeni tok vendarle najde zatočišče v središčnem D-duru.

Drugi stavek je sproščeni *Larghetto* in ga pričenja dolga, lirična melodija violin, ki jo hitro ponovi flavta. Melodija je postavljena v visoki register, zaznamujejo pa jo značilni klasicistični trilčki. Kontrastna tema poteka v kratkih šestnajstinkah ter zaposluje tudi pihala, trobila in timpane, medtem ko se osrednja melodija dvakrat ponovi in nato utihne v kratki kodi. Tretji stavek je nekakšna burleskna obdelava pričakovanega menueta – Prokofjev namreč stari ples nadomesti z gavoto v štiričetrtinskem taktu. Skladatelj ohranja logično periodično gradnjo in plesno metriko, a kombinacija harmonij je vendarle presenetljiva, saj zaporedne harmonije ne sledijo značilni funkcijski logiki, temveč so nanizane svobodno, kar stroka razume kot tipično pandiatoniko, v kateri se lahko med seboj smiselno povezujejo praktično vsi trizvoki. Sklepni finale je nastal kot skladateljev odgovor prijatelju, muzikologu Borisu Asafjevu, ki je trdil, da ruska glasba ne pozna veselja. In zares zadnji stavek nadaljuje z duhovito parodijo. Glasba Prokofjeva se razvija v briljantnem drncu, raziskuje nenavadne modulacije in obrate, preden se tok ne prekine še z zadnjo »mannheimsko raketo«. Krstna izvedba simfonije je bila 21. aprila 1918, le dvanajst dni kasneje pa je Prokofjev ujel transibirsko železnico, ki ga je peljala v Evropo, kjer je sprva mislil ostati le nekaj mesecev, a »izlet« je na koncu trajal kar devet let.

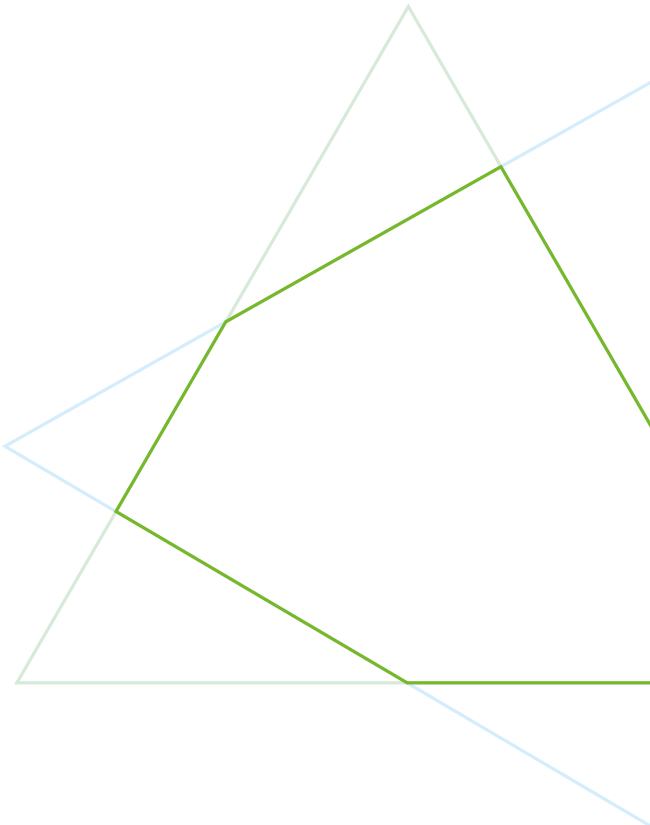
***Simfonija št. 9 v Es-duru, op. 70* Dmitrija Šostakoviča** se pogosto postavlja v bližino *Klasične simfonije* Prokofjeva. Obe deli sta nastali v zgodovinsko usodnih trenutkih – prvo ob začetku oktobrske revolucije in sredi viher prve svetovne vojne, drugo ob koncu druge svetovne vojne – in v obeh je prepoznati razigranega klasicističnega duha ter trmoglavost skladateljev, ki sta mislila s svojo glavo in se nista uklanjala zunanjim dogmam. Dmitrij Šostakovič se je po operi *Lady Macbeth Mcenskega okraja* (1934), ki je po sprva dobrem sprejemu doživela pogrom po tem, ko je predstavo obiskal Stalin, vendarle uspel odkupiti oblastem, predvsem z obema »vojnima« simfonijama. Medtem ko je *Sedmo simfonijo* trmasto ustvarjal sredi obleganega Leningrada in z njo izrisal zmagovito pot zaveznikov proti Tretjemu rajhu, se je z *Osmo* poklonil padlim. Zato so bila pričakovanja oblasti ob *Deveti simfoniji*, s katero naj bi skladatelj obeležil konec vojne in s tem veliko zmago nove oblasti, velika, najbolj pa jih je podžgal kar sam z izjavo, da piše »simfonijo zmage s hvalnico«, ki bo vključevala tudi zbor in soliste, zaradi česar so si mnogi obetali, da bo nastala simfonija po zgledu velike Beethovnove *Devete simfonije*, torej nova *Oda radosti*.

Toda Šostakovič se je s podobnimi izjavami pogosto muzal oblastem, nato pa v resnici počel vse kaj drugega. Tako je bilo tudi tokrat, saj je namesto herojske in zmagovite simfonije nastalo delo, ki v celoti traja komaj toliko kot kak stavek iz skladateljeve *Sedme* ali *Osme simfonije*,

prevevata pa ga vedrina in humor. Razigrani utrip prvega stavka se približuje *Klasični simfoniji* Prokofjeva. Skladatelj sledi obrisom sonatne forme (ekspozicija se celo ponovi), ki jih je napolnil z drznim ritmom galopa in številnimi šalami, med katerimi izstopajo kratke fanfare pozavne, ki napovedujejo in prekinjajo drugo temo v piccolu. Atmosfera drugega stavka je bolj melanholična, grenko-sladka, še vedno pa bi se jo dalo označiti kot plesno, saj bi lahko uvodno temo, ki jo prinaša klarinet, razumeli tudi kot počasen valček. Toda tipičen tričetrtinski takt skladatelj vendarle ves čas prekinja. Naslednji trije stavki potekajo brez premora. *Scherzo* se začne na videz mimobežno s hitro, radoživo temo, nato pa se vse bolj stopnjuje proti demoničnemu odseku, v katerem dobijo glavno besedo trobila, po tem vrhuncu pa nekako izgublja zagon in prične odmirati. Sledi temni *Largo*, ki ga odpirajo grozeče izjave pozavn in tube, njim pa daljši recitativ fagota. Prav na tem najbolj asketskem mestu bi bilo mogoče prepoznati tudi Šostakovičev pomenljivi namig – suhe izjave fagota bi se namreč dalo primerjati z recitativi kontrabasov in violončelov z začetka zadnjega stavka simfonije simfonij, torej Beethovnove *Devete simfonije*. Toda prav iz fraz fagota se razvije osnovna tema finala, ki niha med plesom in koračnico, dokler se ne zaključi skoraj burleskno. Slavni dirigent Leonard Bernstein je takšen konec komentiral z besedami: »Preveč dobro, da bi bilo resnično.« Sovjetska kritika pa je pisala

o »ideološki šibkosti« in nezmožnosti, da bi delo »odražalo pravega duha ljudstva Sovjetske zveze«. Nadaljnje izvedbe simfonije so bile prepovedane vse do Stalinove smrti leta 1953, kar potrjuje, da imajo strogi ideologi slab smisel za humor.

Gregor Pompe

FKK 2 Filharmonični klasični koncerti

Marie-Ange Nguci

Foto: Henrik Princeli

Zgolj devetindvajsetletna **Marie-Ange Nguci** velja za eno vodilnih mladih pianistk, ki občinstvo navdušuje tako z arhitekturnim pristopom in vizionarsko močjo interpretacij kot z osupljivo klavirsko tehniko in privlačnimi nastopi.

V prejšnji sezoni je uspešno debitirala s Filharmonijo iz Osla, Češko filharmonijo, Simfoničnim orkestrom iz Göteborga in Filharmoničnim orkestrom Nizozemskega radia, letos pa bo prvič sodelovala še z Irskim nacionalnim simfoničnim orkestrom, Simfoničnim orkestrom iz Québeca in

Norveškim radijskim orkestrom. Poleg tega bo s Simfoničnim orkestrom Frankfurtskega radia nastopila na Mednarodnem festivalu v Colmarju ter znova koncertirala s Simfoničnim orkestrom iz St. Louisa, Nacionalnim orkestrom Bordeaux Akvitanija, Nacionalnim simfoničnim orkestrom RAI, Pariškim komornim orkestrom in Filharmonijo Bodenskega jezera. Z zadnjima dvema zasedbama se bo predstavila kot dirigentka in solistka, saj se zaradi svoje edinstvene umetniške osebnosti odlično znajde v takšnih dvojnih poustvarjalnih vlogah.

Pogosto se z inovativno zasnovanimi programi predstavlja tudi na recitalih, med drugim bo v prihodnjih mesecih spet koncertirala v dunajskem Musikvereinu, debitirala pri Fundaciji Calouste Gulbenkian v Lizboni in nastopila v Bukarešti, kjer bo kot članica žirije obenem sodelovala na Mednarodnem tekmovanju George Enescu.

V sezoni 2023/24 je bila rezidenčna umetnica Simfoničnega orkestra Basel in kot pridružena umetnica sodelovala s Filharmonijo Artura Toscaninija v Parmi, prejšnjo sezono pa je kot rezidenčna umetnica Francoskega radia pod taktirko Cristiana Măcelaruja in Simone Young nastopila s Filharmoničnim orkestrom Francoskega radia in Francoskim nacionalnim orkestrom ter izvedla več recitalov in komornih koncertov.

Nastopila je tudi z mnogimi drugimi svetovno znanimi orkestri, med katerimi lahko izpostavimo Simfonični orkester NHK, Rotterdamski filharmonični orkester, Orkester Koncertne hiše iz Berlina, Kraljevi filharmonični orkester iz Stockholma, Montrealski simfonični orkester, Pariški orkester, Simfonični orkester BBC in Sydneyjski simfonični orkester, ter sodelovala z uveljavljenimi dirigenti, kot so Paavo Järvi, Fabio Luisi, Stéphane Denève, Alan Gilbert, Mirga Gražinytė-Tyla, John Storgårds, Marc Albrecht, Dalia Stasevska in Marie Jacquot.

Odraščala je v Albaniji, bila pri trinajstih letih sprejeta na Pariški konservatorij ter nato na Univerzi za glasbo in uprizoritveno umetnost na Dunaju študirala orkestrsko dirigiranje. Pri osemnajstih se je vpisala na doktorski študij na Mestno univerzo v New Yorku in kasneje diplomirala še iz kulturnega menedžmenta.

Že 14 let podpiramo mlade talente z razpisom Mladi upi.

Erazem Žganjar
flavtist

Zavod Vse bo v redu

mladi-upi.si

europlakat, DELO, MOBILIZE FINANCIAL SERVICES, SiolNET., Hitradio center, pop, RTC, in2, COMTRADE SYSTEM INTEGRATION, GENEPLANET

Slovenska filharmonija

SOS 2 Sodobne orkestrske skladbe

Klara Mlakar

Materi

Foto: Regina Jakšič

18. 11. 2026 ob 19.30

Predstavitev skladb s sporeda ob 18.30

Cankarjev dom
Gallusova dvorana

Orkester Slovenske filharmonije
Peter Rundel *dirigent*
Klavirski duo GrauSchumacher

Poppe | Mlakar | Bertrand

www.filharmonija.si

Slovenska filharmonija

PVC 2 Pretežno vokalni cikel

Steffen Schreyer

A. M. D. G.

Foto: Benjamin Arntzen

22. 11. 2026 ob 19.30

Slovenska filharmonija
Dvorana Marjana Kozine

Zbor Slovenske filharmonije
Steffen Schreyer *dirigent*
Polona Gregorc *sopran*
Matic Podobnik *orgle,* **Gioele Andreolli** *klavir*

Mendelssohn | Poulenc | Wolf | Britten

www.filharmonija.si

Napovedujemo

SMS 3 **Podobe**

26. in 27. november 2026 ob 19.30
Cankarjev dom Gallusova dvorana

Orkester Slovenske filharmonije
Valentin Urjupin *dirigent*
Ivan Skanavi *violončelo*

Spored:

Gabriel Fauré: Pavana v fis-molu, op. 50

Henri Dutilleux:
Tout un monde lointain ... | *Povsem oddaljen svet ...*,
koncert za violončelo in orkester

Claude Debussy: Podobe za orkester, L. 122

DA! 2 **Odkrivamo**
skrivnostni svet ... božiča

5. december 2026 ob 10.00 in 12.00
Slovenska filharmonija Dvorana Marjana Kozine

Zbor Slovenske filharmonije
Trobilni ansambel Slovenske filharmonije
Tolkalni ansambel Slovenske filharmonije
Gioele Andreolli *orgle*
Jerica Bukovec *dirigentka*
Franci Krevh, Urška Bernik *povezovalca*

Spored:

božične pesmi z vsega sveta

FKK 3 »Velika«

10. in 11. december 2026 ob 19.30

Cankarjev dom Gallusova dvorana

Orkester Slovenske filharmonije
Heinz Holliger *dirigent*
Ilya Gringolts *violina*

Spored:

Felix Mendelssohn Bartholdy: Uvertura Hebridi, op. 26

Robert Schumann:
Koncert za violino in orkester v d-molu, WoO 1

Franz Schubert: Simfonija št. 9 v C-duru, D 944, »Velika«

VIP 2 Božični koncert

18. december 2026 ob 19.30

Slovenska filharmonija Dvorana Marjana Kozine

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije
Stephen Layton *dirigent*
Mojca Bitenc Križaj *sopran*
Barbara Kozelj *mezzosopran*
Martin Logar *tenor*
Domen Križaj *bariton*

Spored:

Johann Sebastian Bach: Božični oratorij, BWV 248,
I., II., IV. in VI. kantata

Slovenska filharmonija

www.filharmonija.si

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije
Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T 01 24 10 800
E info@filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

triglav | generalni pokrovitelj

cankarjev dom

Medijski pokrovitelji:

europlakat

SiolNET.

družina

TAMTAM

Partner:

SILČ in SINOVA

Koncertni list Slovenske filharmonije
Filharmonični klasični koncerti – FKK 2
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije: Nejc Avbelj
Umetniški vodja ZSF: Borut Smrekar
Avtor spremne besede: Gregor Pompe
Jezikovni pregled: Ana Kodelja
Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, november 2026

Redakcija koncertnega lista je bila končana 2. novembra 2026.

Slovenska filharmonija – Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

ISSN 2350-5117